

SAATANAN ELÄMÄNVAIHEET

Pekka Ervastian esitelmä 19.1.1930

Uskotteko saatanaan, on moni voinut kysyä mielessään nähdessään meidän ilmoituksemme tämän päivän esitelmän aiheesta: „Saatanan elämän vaiheet,“ ja jos minä nyt vastaan tähän kysymyksen: uskon, niin on huomattava, että asialla on mielestäni sekä realistinen, että filosofinen ja metafyyssillinen merkitys ja puolensa. Olihan viime esitelmässä puhetta saatanaasta ja koetin häntä niinsanoakseni esittää, mutta asialla on vielä toinenkin puoli; sentähden on meidän muistettava, että saatana-kysymys on tietysti yhteydessä sen kysymyksen kanssa, joka koskee pahan probleemia yleensä ja sillä on taas oma filosofis-metafyyssillinen puolensa.

Kristillisissä dogmeissa opetetaan, että paha tulee maailmaan niinsanotun syntiin lankeemuksen takia, kun ihmiset eivät jaksaneet totella Jumalan käskyjä, vaan lankesivat syntiin. Silloin tietysti herää meissä kysymys: minkätähden he lankesivat syntiin ja se kysymys sai vastauksen: ihmiset lankesivat syntiin sentähden, että paholainen heidät viekoitteli käärmeeen muodossa syntiin. Tämä siis oli käytännöllinen ratkaisu, mutta mieleen nousi kysymys, mikä oli se paholainen, joka vietti ensimmäiset ihmiset syntiin? Siihen tuli vastaus: paholainen oli langennut enkeli, joka oli suurten enkelijoukkojen johtaja, samanlainen kuin kaikki muutkin enkelijoukkojen johtajat, ehkä vielä kauniimpi, komeampi, upeampi. Ja tämä joukko päähenkilinsä johdolla, katseli itseään ja huomasi, kuinka kaunis se oli; ja heihin tuli ylpeyden synti; he lankesivat omaan itserakkauteensa, kun he vertasivat itseänsä toisiin ja huomasivat, että he olivat yhtä kauniita kuin Jumala, ja nousivat Jumalaa vastaan. Enkelit siis lankesivat syntiin.

Me ajattelemme, että mahdollisesti on asia ollut realistisesti niin, jos ajattelemme, että on ollut tuollainen enkeli olemassa,

mutta se ei selitä asian filosoofista puolta; se ainoastaan siirtää probleemin ydinkohdan vielä kauemmaksi. Me kysymme, mistä tuo ylpeys tuli enkeleihin ja miksi he lankesivat; jos Jumala on luonut enkelit, niinkuin kaikki muutkin, niin eikö kaikki ollut hyvin? Mistä saattoi paha tulla noihin muutamiin? Näihin metafyyssillisiin kysymyksiin ei tullut mitään vastausta, sillä se kävi yli ymmärryksen; sitä ei voinut ratkaista. Sen mysteerioihin ei voinut tunkeutua, sillä se kuului Jumalan salaisuuksiin. Mutta tietysti, kun itse opimme ajattelemaan, niin meille ei tullut mieleen, että tämä olisi kielletty, eikä tätä saisi pohtia, eikä olisi saanut arvostella eikä ajatella. Sillä me ymmärrämme, että ihmisellä järki oli ja se pysyi, niin täytyi tämän järjen saada etsiä vastausta ja silloin koko tämä kysymys siirtyy filosoofiseksi. Me emme enää välittäneet kysyä saatanasta emmekä hänen sotajoukostaan, mutta kysyimme yksinkertaisesti: miten paha on tullut maailmaan? Ja me saimme vastauksen; joko on alkujaan ollut kaksi voimaa, hyvä ja paha, Jumala ja perkele, jotka aina taistelevat keskenään, niinkuin jo koulussa opetettiin vanhan Zoroasterin opin suhteen (joka käsitys tästä opista ei ole aivan oikea) ja jota nimitetään dualismiksi. Se on sitä, että on kaksi voimaa, hyvä ja paha ja ne ovat ikuisessa ristiriidassa keskenään. Mutta meistä on selvää, että yksi Jumala, yksi olemassaolon salaisuus, joka on syypää sekä pahaan, että hyvään. Jumala on siis pahankin takana, niin pitkälle saatamme järjellämme ajatuksissamme päästä, mutta sen pitemmälle ei voinut päästä, mutta lohdullista on tietää, että kaikkien aikojen viisaus jota Madam Blavatsky on tullut julistamaan maailmalle, on aina nähnyt ja teroittanut, että on olemassa ainoataan yksi ainoa elämän prinssiippi, eli olemassaolon pohja, nimitettäköön sitä Jumalaksi tai ehdottomaksi absoluutiksi tai miksi tahansa, niin se on Jumala, kaukaisin, saavuttamattomin, mitä voimme käsittää. Tämä ainoa jumalallinen elämä on sekä hyvän että pahan takana, sekä valon että pimeyden takana, se on kaikkien vastakohtien yläpuolella, se on pohjaton kuilu, johon kaikki uppoutuu, se on

se ilmenemätön, josta kaikki on vain ilmennystä, se on absoluutti ja se käsittää kaikki vastakohtat. Siis se absoluutti on syypää pahan mahdollisuuteen niinkuin hyvänkin.

Mutta mikä paha on? Kun aikain viisauden, esoteerisen viisauden ja kaiken sisäisen viisauden kannalta sekä alkuperäisen sisäisen salaisen tiedon kannalta koetamme ratkaista tätä probleemia filosofisesti, niin täytyy tulla siihen, mihin Madame Blavatsky Salaisessa Opissa viittaa, että pahan alku on ihmisessä. Vaikka pahan mahdollisuus on Jumaluudessa eli ehdottomassa elämässä, niin pahan ilmennyt alku on aina ihmisessä. Mitä silloin ihminen merkitsee? Ihminen merkitsee juuri sitä, jota viime kerralla selitimme, nimittäin elämän ilmennys rajoitetussa muodossa, elämän, joka on samalla tajuinen. Siis elämä, tajunta, joka on rajoittunut minuudeksi. Se on minuuus, minuuden aate, joka on pahan alkuperä ja pahan esilleloihija. Minuuden mahdollisuus on absoluutissa. Mikään ilmennys ei voisi olla olemassa, millään ilmennyksellä ei olisi mitään tarkoitusta eikä järkeä, jollei minuuksia voisi syntyä. Mutta kun kerran minuuus syntyy, niin silloin syntyy paha. Pahan metafysiillinen alkuperä on siinä, että kaikki ilmennys perustuu rajoitukseen. Ilmenemätön elämä itsessään on rajaton. Rajattomuudessa ei voi olla mitään ilmennystä. Jos ajattelemme rajattomuutta, se on sama kuin tyhjiys ja ilmenemättömyys, se on ääretön iankaikkisuus, jossa ei ole mitään. Se on absoluutti, mutta siinä piilee ilmennyksen, rajoituksen mahdollisuus ja koko ilmennyt elämä on rajoitusta. Rajoituksen mukana seuraa silloin pahan mahdollisuus, koska rajoitus välttämättä vie minuuteen.

Ehdottomassa elämässä on olemassa kaksi puolta, joita nimitämme tajunnaksi ja muodoksi, hengeksi ja aineeksi. Nämä kaksi puolta ovat yhtyneet ilmennyksessä. Itse ilmenemätön rajoittuu muotoon ja muodossa asuu tajunta. Tässä rajoittunut tajunta vie välttämättä minuuteen. Se tajunta ei olisi millään tavalla tietoinen omasta muodostaan, ellei siinä syntyisi minä-tajunta. Jos ajattelemme kiviä, niin se on rajoitettu elämän

ilmennys, mutta emme ollenkaan osaa sanoa, että siinä olisi minuutta. On aivan toinen asia, että kivikunnan takana on tajunta, joka on minuus, mutta emme sitä havaitse. Sentähden sanomme, että kivi on kyllä rajoitusta, mutta siinä ei ole vielä tajuntaa, joka sen pitää saavuttaa, nimittäin minuutta, sillä se ei osaa katsoa itseään, ei näe itseään. Samoin on kasvien suhteen. Löydämme jossakin kasvimaailmassa minuuden, jos menemme kasvin tajunnan sisään, mutta ei jokaisessa kasvissa, jonka näemme. Emme oikeastaan eläimissäkään näe minuutta, vaikka siinä jo huomaamme paljon enemmän tajunnan ilmennystä kuin kasveissa, ja kivissä. Havaitsemme kyllä, että eläin tuntee ja ajattelee, mutta tuskin se ajattelee niinkuin inhimillinen minä-olento, koska se on täydellisesti instinktinsa vallassa. Sentähden meidän täytyy löytää jossakin muualla eläimen minuus, mutta kun tulemme ihmiseen, niin huomaamme, että tuossa on muoto, jossa on minuus. Jokaisessa ihmisessä on arvosteleva, ajatteleva ja pyrkivä minuus, joka tuntee itsensä ja voi verrata itseänsä toisiin ja koko ympäröivään maailmaan ja arvostella itseään. Kun katselemme ympärillemme, niin emme suinkaan saata sanoa kivistä, että ne olisivat pahoja, koska eivät ajattele itsestään mitään, emme voi sitä sanoa myöskään kasveista, vaan mieluummin, että ne ovat kovasti kilttiä ja hyviä; samoin eläimistä sanomme, että ne ovat mieluummin hyviä. Vaikka ne ovat raatelevia petoja, eivät ole eetillisesti pahoja, sillä ne tekevät sen vaiston perusteella. Parhaiten voi kotieläimissä huomata tajuntaa. Esim. koirassa voi nähdä ensimmäisiä oireita minuuteen, mutta emme voi sanoa, että se olisi siveellinen minuus; sen huomaamme vasta ihmisessä, ja silloin hän on vastuunalainen sanoistaan ja teoistaan. Ei kukaan saa tehdä mitä tahansa ilman, että yhteiskunta käy hänen kimppuunsa ja sanoo, että sinä olet tehnyt paha, rikkonut lakeja. Tällöinen inhimillinen minä on pahan luoja. Se, jonka minä tunnen siveellisesti vastuunalaiseksi olenoksi on pahan luoja, se tuo pahan esille, se synnyttää pahan. Ihminen voi olla joko hyvä tai

paha, hän voi olla vain rikkoja tai sen noudattaja; ihminen on se, joka tuo pahan maailmaan. Silloin meidän on käsitettävä, mitä ihmisellä tarkoitetaan. Me emme tarkoita sillä ainoastaan jotakin olentoa, joka ulkomuodoltaan on ihmisen näköinen, sen näköinen kun me olemme, vaan ihmistä siinä kriittisessä kohdassa, joka on vastuunalainen, joka osaa päätellä ja arvostella ja ajatella ja joka kantaa elämän taakkaa vastuunalaisena olentona. Ja tämä minuus on pahan esilletuoja. Pahan mahdollisuus on olemassa Jumalassa, koska Jumalassa on rajoittumisen mahdollisuus, mutta minuusolennon kautta tulee paha ilmenneeseen maailmaan. Tämä on asian filosofinen puoli.

Nyt on muistettava, niinkuin viime kerralla puhuttiin, että tämä elämä, tämä olemassaolo, jossa me kaikki olemme, ei ole sattuman varassa, eikä se ole mitään turhanpäiväistä luonnonvoimain leikkiä, vaan se on järjestetty kosmos, se on kaikki erinomaisen suurenmoisella periaatteella järjestetty. Se on koulu kaikille tajuntakeskuksille. Mikä koulu? Sillä on siis tarkoitus? Onko olemassaololla tarkoitus? Tämähän on filosofinen kysymys, joka usein tehdään. Minulle on monta kertaa tehty kysymys, mikä tarkoitus on elämällä, mikä tarkoitus on suurella absoluutisella Jumalalla? Ja siihen kysymykseen, joka on kaksiteräinen miekka, me vastaamme: itse absoluuttisella, ehdottomalla Jumalalla, elämällä ei ole mitään tarkoitusta; mitä tarkoitusta voisi olla Jumalalla, itse ehdottomalla elämällä; olemassaololla ei ole mitään tarkoitusta, sillä sen tarkoitus on se itse; olemassaolon tarkoitus on siinä, että se on. Ei sillä ole mitään muuta tarkoitusta, kun että se on. Se on välttämättömyys ja välttämättömyydellä ei voi olla mitään tarkoitusta. Ja sillä, että vaikka sitä ei voi määritellä, täytyy se tuntea, on järjen kannalta äärettömän suuri tarkoitus itsessään. Mikä se tarkoitus on? Se on olemisen oma sisäinen autuus. Se on probleemin käytännöllinen ratkaisu, sillä jos vähän käytännöllisesti ajattelemme asioita, niin me heti tunnemme

sisässämme ja syvällä tajunnassamme, että jos jotakin on harmoonista, puhdasta, kaunista ja totta, niin se on itsessään hyvää. Silloin se on täydellinen autuus ja onni itsessään ei siinä tarvita mitään muuta tarkoitusta. Olemassaolon tarkoitus on ikuinen onni ja autuus, ovat jotkut filosoofit yrittäneet sanoa, mutta se ei ole filosofinen vastaus järjen kannalta, vaan tunteen vastaus. Filosofinen vastaus on: ei ole olemassa mitään teologista selitystä olemassaolon tarkoituksesta; kaikki teologiset selitykset ovat tarkoituksettomia. Oleminen on sentähden, että se on. Mutta tämä koskee itse suurta jumaluutta. Heti kun tulemme ilmennyksiin ja rajoituksiin niin kysymme: mikä tarkoitus sillä on? Silloin saamme vastauksen: jokaisella muodolla on tarkoitus, oli se sitten kukka, eläin, ihminen tai enkeli, ilmennyt tajuntakeskus, niin sen tarkoitusta voimme heti kysyä: mikä on sinun tarkoituksesi? Ja silloin sanomme: kivikunnan tarkoitus on päästä vapaaksi ja se saa vapautuksen kasvimaailmassa. Kivikunta on niin sidottu jäykkiin muotoihin, ettei se pääse ajattelemaan kuin ehkä jonkun aineen ajatuksen. Kasvikunta on paljon vapaampi. Kasvikunta huokaa ja pyrkii eläinkunnaksi, eläinkunta huokaa ja pyrkii ihmiskunnaksi ja ihmiskunta ponnistaa ja pyrkii, vääntyy tuskissaan, elää helvetit ja taivaat tullakseen enkelikunnaksi. Siis me voimme sanoa; ihmisen tarkoitus on tulla enkeliksi. Tämä on käytännöllisesti katsoen: ihmisen tarkoitus on ratkaista ristiriita hyvän ja pahan välillä. Ihmisen tarkoitus on vapautua alemmasta minästä, pahasta ja tulla kokonaan hyväksi, tulla enkeliksi ja Jumalaksi. Mehän voimme nimittää näitä asioita eri nimillä, se on vaan kaikki seuraava aste suuressa kehityksessä. Kun ihminen on lopullisesti luopunut pahasta ja voittanut itsessään pahan ja saavuttanut enkeliasteen, silloin ihmiselle avautuu jotakin uutta ja hän näkee uusia mahdollisuuksia edessään. Aivan aavistamattomia, suurenmoisia ja lumoavia mahdollisuuksia kaikessa autuudessa ja onnellisuudessa avautuu hänelle. Ei elämä loppunut siihen, että voitti pahan, vasta sitten kun hän pahan

voitti, alkoi elämä. Ihmisellä on määrätty tarkoituksensa. Nykyaikainen teosofia sanoo, että ihmisen tarkoitus on tulla mestariksi. Minä sanon samaa. Ihmisen tarkoitus on tulla mestariksi ja mestari on olento, joka on voittanut pahan itsessään, voittanut kaiken itsekkyyden itsessään ja tullut enkeliksi. Ohi menneen sanoen, teosofisessa kirjallisuudessa sanotaan usein, että mestari on yläpuolella enkeitä; ja silloin on muistettava, että kun ihminen on tullut mestariksi, on hän yläpuolella monenlaisia henkiolentojen, joita myös nimitetään enkeleiksi, mutta kun minä nyt käytin äsken sanaa enkeli ja enkelikunta, niin tarkoitin sillä, että kun ihminen on saavuttanut mestariasteen, kuuluu hän semmoiseen korkeaan joukkoon, jotka ovat yläpuolella niitä enkelijoukkoja, jotka ovat tässä meidän maapallon ja aurinkokunnan ilmapiirissä. Hän on saavuttanut semmoisen kehitysasteen, joka on antanut hänen sivuuttaa sellaisia näkymättömiä enkelijoukkoja, joita myös nimitetään enkeliksi. On huomattava ero nimen ja tosiasian välillä. Ei Madam Blavatsky sanonut Salaisessa Opissa, että ihmiskunnasta tulee enkelijoukko, vaan jumaljoukko, ja onkin parempi sanoa niin, ettei tule väärinkäsityksiä. Ja kun kysymme, millä tavalla ihmiset tulevat enkeleiksi, jumaliksi, mestariolennoiksi, niin on muistettava, mitä kaikissa teosofisissa kirjoissa sanotaan ja josta viime kerralla oli puhetta, että tässä ei suinkaan tapahdu noin vaan itsestään ja luonnon varassa ja että ihmiskunta tällä planeetalla saisi kehittyä oman onnensa varassa, vaan sangen tarkasti järjestetyn järjestelmän mukaan. Niinkuin meillä täällä näkyväisessä elämässä on järjestetty yhteiskunta kouluineen ja yliopistoineen, niin tiedämme, että suuri maailma on järjestetty meidän kouluksemme ja meillä on sekä opettajia, että myöskin sellaisia, jotka koettavat vetää meitä pois oikealta tieltä. Sillä tavalla me tulemme Saatanan yhteyteen. Muistammehan, että saatana, jota voi teknillisesti nimittää — — — —, se on äärettömän suuri enkeli, koskea jumalolento, meidän aurinkokuntamme korkeimpia hallitsijoita. Niinkuin muistatte, mainitaan siitä

Jaakobin kirjassa, että hän on yksi niistä suurista enkeleistä, jotka ottavat osaa Jumalan neuvotteluun. Saatana edustaa maapalloa, toiset yhteisneuvottelun osanottajat ovat jumalallisia enkeliolentoja tässä meidän aurinkokunnassa. Saatana on varmaan komeimpia ja loistavimpia siinä jumalain neuvospöydässä, koska hän on ottanut päälleen tuon tehtävän pitää koulua ihmisille, niille olennoille, jotka ovat joutuneet ratkaisemaan hyvän ja pahan probleemia. Se merkitsee äärettömän suurta kieltäymystä. Hän ei saa näyttää omaa itseänsä ollenkaan; hänen täytyy ainoastaan antaa suuri voimansa ihmisten käytettäväksi ja peittää itsensä kuin naamioon. Jos häntä esitetään muulla tavalla, on se vain runoutta; tosi seikka on, että hän jumalallisena olentona on ottanut päällensä sanomattoman kieltäymyksen. Ja mikä tämä kieltäymys on? Se on se, että hän ei saa välittömästi käyttää omaa hyvyttään eikä viisauttaan, vaan hänen täytyy antaa sekä hyvyys, että viisaus toisten ilmennettäväksi ja toisten käytettäväksi voimansa. Me emme tällä hetkellä löydä vertausta tälle meidän jokapäiväisestä elämästä sentähden, että meidän jokapäiväinen elämämme ei oikeastaan voi kuvata näin suurta siveellistä pyhyttä. Me olemme vielä aivan liian pieniä, että voisimme vertauksissa löytää sanoja tähän. Mutta me voimme ymmärtää kuitenkin inhimillisinä, siveellisinä olentoina, että suuri on se kieltäymys, joka käskystä ja rakkaudesta olentoja kohtaan, joiden nyt täytyy kehittyä, pitää kieltäytyä kaikesta, antaakseen ainoastaan luovan voimansa, ja antaakseen tuon kaiken toisten, verrattain tietämättömien väärinkäytettäväksi. Sillä niinkuin viime kerralla viitattiin, niin se hyvyys, se viisaus, joka on meidänkin maapallomme loistavalla alkuperäisellä johtajalla, maapallon planeettahengellä eli Saatanalla. Se viisaus ja tieto annettiin hänen puolestaan toisten hallittavaksi ja ohjattavaksi. Me muistamme, kuinka muualta, toisilta tähdiltä tuli joukko korkeasti kehittyneitä olentoja tänne ja perustivat meidän maapallolle sellaisen salaisen akatemian, ikuisen viisauden

keskuskoulun, salaisen veljeskunnan. Nämä muualta tulleet saivat siis käsiinsä kaiken sen viisauden ja tiedon, mikä oli Saatanalla ja he saivat sitä käyttä. He järjestivät ihmisten kehityskoulun tänne maapallollemme ja valvoivat ihmiskunnan kehitystä; he olivat opettajan asemassa ja edustivat siis kaikkea hyvää valoisaa ja oikeata ja kaunista puolta Saatanan tehtävässä.

Me ihmiset, jotka olemme jumalallisia olentoja – sillä ihminenhän syntyi eläimen sielussa sillä tavalla, että Jumalan rakkaus kohdistui siihen ja synnytti minuuden – me jumalsyntyisinä olentoina kuulumme siihen hyvään joukkoon; me olemme siis enkelijoukko, vaikka ei vielä kehittynyt enkelijoukko. Me olemme saaneet tämän maapallon kehityskouluksemme, ja hyvinä olentoina edustamme omalta osaltamme sitä hyvää, mikä on maapallon planeettahengessä, Saatanassa. Me itse siis hyvinä olentoina olemme tavallaan mukana tuossa salaisessa veljeskunnassa. Kun se tänne siirtyy, emme sitä millään tavalla vastusta korkeimmassa minuudessa, vaan olemme sen puolella, vaikka me joudumme heidän opetettaviksi.

On kuitenkin muistettava, että asiassa on toinenkin puoli. Samalla kun meidän korkeampi puolemmme, meidän varsinainen minuutemme, kuuluu siihen hyvään joukkoon, joka edustaa Saatanan viisautta ja hyvyttä ja totuutta, valoa ja tietoa, niin me ihmiset myöskin sen nojalla, että kuulumme inhimillisiin minuuksiin ja että meissä myös voi herätä paha, kuulumme toiseenkin joukkoon. Me ihmiset kuljemme täällä ristiriitojen koulua. Me olemme kahta lajia; me olemme sekä hyvän, jalon joukkoja korkeimmassa itsessämme, että sitä langennutta mustaa joukkoa, itsekästä joukkoa, jota olemme täällä kehittämässä; oppimassa hyvää ja pahaa. Siis me myös kuulumme mustaan joukkoon, pimeyden joukkoon. Ja koska on hyvin vähän luultavaa, että meidät tässäkin mustassa minuudessa, tässä pimeydessäkään olisi jätetty yksin, niin meistä ei voi sanoa, että me olisimme mitään itsetietoisia perkeleitä. Meissä on vaan

lapsi-ihmisinä pahan luomisen mahdollisuus ja sen välttämättömyys. Me luomme pahaa, mutta se on aivan heikkoja ja itsetietämätöntä alussa. Sentähden on tässä pahassakin meitä opettamassa suuri ja monenlainen joukko, joka tuli tänne muualta, henkiolentoja, joiden erikoisena tehtävänä on vetää kaikki se paha, mikä meissä on esille, jotta me oppisimme valitsemaan pahan ja hyvän välillä. Samalla tavalla kuin muualta tulleet suuret vihityt edustavat täällä kaikkia hyviä olentoja, niin myös näillä pahoilla on edustajansa, jotka ovat muualta tulleet. Pahoja olentoja, jotka ovat kehityksessä sillä kohdalla, että eivät ole voittaneet itsessään hyvää, vaan ovat omassa konfliktissaan kehittyneempiä kuin monet ihmislapset. Mutta osaksi on myös semmoisia, jotka ovat ainakin hetkeksi ehkä valinneet suorastaan pahan ja itsekkyyden, Jumalan vastustamisen ja kaiken pimeyden ja kaiken mahdollisen vallan kehityksen lakeja vastustamaan.

Meidän maapallomme on vallan merkillinen koulu, ihmeellinen planeetta, jossa näytellään sangen merkillistä draamaa. Meidän maapallollamme asustaa sekä korkeita vihittyjä ihmisiä, äärettömän korkeita enkeli-, jumal- ja mestariolentoja, että myöskin kaikkia pahoja olentoja, joitten elämä on juuri siinä, että he menevät yhä syvemmälle aineeseen ja itsekkyyteen ja koettavat vetää toisia mukanaan. Sentähden on meidän elämä kaiken kaikkiaan perkeleiden ja paholaisten ympäröimä. Tietysti meistä voi tuntua, kun tulemme materialisteiksi, että kuinka hyvä on, kun ihminen on vapaa, ei ole hyvää eikä pahaa; saa tehdä niinkuin tahtoo. Mutta silloin ihminen puhuu sokeasti. Hän ei silloin näe, että hänen ympärillään on suuri joukko niinsanottuja valkoisia olentoja, jotka ovat valmiit auttamaan häntä kaikessa hyvässä ja neuvomaan ja opettamaan häntä; mutta myös suuri joukko kaikenlaisia mustia olentoja, jotka ovat valmiit tarttumaan häneen, kun hän on heikko. Ei tämä ole mitään niin pelottavaa ja kauheata, se on vaan ääretön luottamus elämän puolelta meitä kohtaan, luottamus ihmisminuuksia kohtaan; että ihmisminuudet tulevat toimeen yhtä hyvin helvetissä kuin

taivaassa. Ihmisminuuksien on voitettava kaikki ja heidän on tultava niin voimakkaiksi kaikessa hyvässä, että he voivat veljenä seurustella jumalallisten olentojen kanssa. Mitä sellainen on, että kun näemme jonkun jumalallisen olennon, niin pelkäämme emmekä voi muuta kuin kaivaa itsemme maahan, sillä katseemme ei sitä kestä. Mitä se on, että jos näemme perkeleitä ja mustia olentoja, niin heti pelkäämme ja huudamme ja juoksemme pakoon. Mitä ihmisiä me silloin olemme? Ei! meidän täytyy tulla ihmisiksi ja miehiksi, että emme pelkää mitään pahaa. Se on mies, joka on voittanut pelon, joka ei pelkää mitään. Hän seisoo kuin kallio, kun myrskyt koettavat syöstä hänet alas; hän tietää, että hän iänkaikkisena ihmisenä seisoo horjumattomana, vaikka maailma menisi murskaksi hänen ympärillään. Miehen ominaisuutta meidän ihmisinä täytyy itsessämme kehittää, semmoista, jota seisoo rauhallisena, ei puolustamalla eikä hosumalla, ei miekkoihin ja revolvereihin tarttumalla, eikä toisen kimppuun hyökkäämällä, vaan seisomalla tyynnä ja rauhallisena, kuin pedot raatelevat ja kun ehkä hänen veljensä hänet ristiin naulitsevat. Siinä on ihmisen miehuus.

Missä on sitten ihmisen naisellisuus? Se on yhtä välttämätön. Se on siinä, että kun hän tulee kaiken hyvän ympäröimäksi, kun valo nousee hänen ympärilleen ja kaikki maallinen onni ja kauneus tulvii hänen luokseen, niin hän osaa seistä tyynenä, rauhallisena, iloiten, sillä hän on itse puhdas. Hän on itse semmoinen, joka kestää kaiken tämän onnen, rauhan ja autuuden ja valon ilman kyynillisyyttä, ilman pessimismiiä, ilman katkeruutta ja epäilyä, iloiten, koska hänen oma sydämensä on täysin puhdas. Ihmisen naisellisuus on siinä, että hän vastaa tähän suureen valoon ja rakkauteen yhtä suurella valolla ja rakkaudella.

Sentähden voimme tavallaan sanoa, että ihminen käy hyvin merkillistä, hyvin viisaasti järjestettyä koulua. Meidän tehtävämme on nyt lähteä vähän tutkimaan niitä niinsanottuja syntiinlankeemuksia ja niitä pahoja viettelijöitä: Lusiferia,

Belseubia, Ahrimania, saatanoita y.m., jotka meitä ahdistavat ja saattavat lankeamaan. Sitten on meidän tutkittava vähän taivaallisia sotia, joissa hyvät voimat taistelevat, niinkun sanotaan, pahoja voimia vastaan ja jotka sodat ovat omiansa auttamaan meidän elämäämme ja kehitystämme täällä maan päällä.